

„Soča“ izhaja vsak petek in velja po pošti profemana v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 11
Pol leta 6
Četrt leta 3
Pri oznanjih tudi po
s naročili se plačuje za navadno tiskovno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat

7 „ „ „ 2 „

6 „ „ „ 3 „

Za večerke po prostoru

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 8 kr. v tobakarnah v gosposki ulici blizu „Stroh Front“ na starem trgu in v namski ulici ter v Trstu, via Caserma, 3.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soča“ v Gorici v Via Ascoli 8, I., naročnina pa opravištvu „Soča“ Via della Croce št. 4. II.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri opravištvu.

P. n. gospodom naročnikom,

ki so nam tudi letos zvesti ostali, in onim, ki so nas letos na novo z naročenjem počastili, izrekamo presrečno zahvalo ter jih prosimo, da do konca vztrajajo. Časi so resni, zato moramo misliti na možato delo; počitka si smemo le malo privoščiti, lenobe pa nikakor ne smemo pustiti pod našo streho. Rodoljube prosimo, naj nam pridno dopisujejo tudi o manjših dogodkih, katere porabimo za domače vesti, in naj nam naznanjajo pomenljive prikazni v narodnem življenju. — Gg. naročnike uljudno prosimo, da nam blagovoljijo poslati naročnino o pravem času; ako bi imeli več gnotne podpore, bi mogli tudi več duševne hrane podajati. Lanske naročnike, ki niso še poravnali računov, prosimo, naj blagovolje to v kratkem storiti.

Tudi to številko smo poslali nekaterim rodoljubom na ogled. Kdor se ne misli naročiti, naj zapiše na zavitek „retour“, pa naj pošlje list nazaj.

Uredništvo in opravištvu „Soča“.

Nevarne demonstracije.

Zadnje ni nam dopuščal prostor, da bi bili obširneje govorili o nespametnih demonstracijah, katere Italijani ugajajo proti Avstriji, ker so obesili znane Oberdanka, ki je ime hudobne naklepe zoper našega presvetlega cesarja. Hočemo pa danes na kratkem spregovoriti o tej zadevi, da ne bo našim čitateljem popolnoma neznan, med tem ko se drugod veliko o nji piše in govori.

Italijanu je prirojeno vsled južnega podnebja in vroče njegove krvi, katera vpliva na živahno domisljivo in napete čute, da vse svoje misli in občutke izraža ne samo z besedo, ki je zanj premehka, prešibka, ampak tudi z rokami, z nogami, s celim životom in še z drugimi rečmi, katere spravi v neposredno ali posredno dotiko s svojo osebo, recimo: s kamenjem, s pišcalami, z godbo, z zvonovi, z ognjem, z živimi barvami in enakimi rečmi. Ta lastnost se

dá opazovat na Italijanih tudi pri njih službi božji, pri kateri se veliko gleda na število, velikost in razpostavljenost sveč (ne gledé na cerkvene predpise) na živost, barvo in množico cvetlic, na različnost v barvi, velikosti in kroji rabljenih tkanin, na živo, naglo, občute kažoče podučevanje in na sto drugih rečij, za katere se mirni in bolj tihi slovenski ali nemški značaj ne zanima v taki meri.

V našem stoletju, posebno v zadnjih 40 letih, spričujejo Italijani to svojo lastnost, da z velikim hrumom in šumom svojo notranjost izražajo, posebno v političnih prašanjih, ker ta jih najbolj zanimajo, odkar v svoji celoti niso več tako verni, ko nekdanj, ko so iz verskega prepričanja čudovite reči doprinašali. Vse njih politične težnje zadnjega pol stoletja so bile obrnene na to, da bi razdri male državice, katerih je bilo mnogo v Italiji, in da bi spravili vse dežele, v katerih se govori italijanski jezik v eno državo. To misel in to hrepenenje so gojili brez prechanja, dokler se jim ni želja večinoma izpolnila. Glavnega nasprotnika v tem oziru so imeli Italijani po njih misli v papeži in v našem cesarstvu; zato so od nekdanj razhuteni nad Avstrijo in trdijo še zmerom, da jim ni dala dosti zamljišča, da ima še v svoji lasti pokrajine v katerih se govori italijansko, da tudi te morajo biti njih. Ker se Italijani s to mislijo veliko in živo pečajo, se zbujejo v njih strastni čuti, katere objavljajo z mnogovrstnimi hrupnimi zunanji znamenji, katerih ni lahko pregledati. Tako pojavljenje imenujemo demonstracijo, ki ima na italijanski značaj mogočen vpliv. Reč, kačera se ljudstvom z vpitjem, z dolgimi sprevodi, neslanimi govori, z zastavami, sjsvečavo, z razbijanjem in kletjem oznanjuje, dobi pot do njegovega srca in ga razburi. Ako v takem srci ni trdne verske podlage, ako ni zdravih нравnih učel, ako ni moči, s katero človek svojemu natornemu nagnenju poti določuje, se porodijo Oberdanki, ki so pripravljene za vsako hudobijo, samo da dosežejo namea, katerega stavijo više ko Boga in njegovo postavo. Oberdankov ima italijanska zgodovina v našem stoletju mnogo; njih patrijah je Mazzini, prerok Cavour, general Garibaldi. Prvemu in zadnjemu je bila skrita ali odkrita moritev junaško delo za domovino, srednjemu so bile zvijače in vojske povoljne, samo če je Italija od njih kaj dobila.

Kakor so nespametne demonstracije rodile hudodelnike, tako je navadno vsaka zasluženo kaznovanje političnega hudodelnika rodilo nove in hujše demon-

stracije. Tako se je godilo tudi po smrti Oberdankovi. Kje bi se nahajal človek, ki ne bi spoznal, da kdor drugega po nedolžnem umori ali hoče umoriti, je vreden najostreje kazni? in da je te kazni posebno tukrat vreden, ko se drzne v nevarnost postaviti mazičeno osebo vladarjevo? Takega hudobneža lahko pomilujemo, lahko se nam tudi smili; ali če hočemo pravični ostati, ne moremo nikoli reči, da se mu je krivica zgodila, ko je bil kaznovan. Italijanski kričači (ki pa ne zastopajo celega naroda) delajo drugače. Oberdanka proglašajo kot mučenca, njegovo delo kot junaški čin, njegovo namero kot hvalevredno, njegovo smert kot žrtev za italijansko domovino, ki mora maščevati njegovo krv. Komaj je bil Oberdank obešen, že so se godili po pre mnogih italijanskih mestih vsakovrstne demonstracije, s katerimi so hoteli tem svojim mislim in tem svojim čutom dati zunanji izraz. Po mnogo mestih so se zbirali v shode, so napravljali sprevede, so odkrivali Oberdankovo podobo, so nabirali denar za napravo maščevalne vojaške kompanije, so razglašali Avstriji sovražne pesmi, so dajali proti nam grozovne in žaljive izjave, so žugali, da nas pozbljejo, in so celo streljali v poslopje avstrijskega poslanca pri papeži v Rimu.

Vse to, poreče kdó, so otročarije, na kateri ni veliko paziti. To je deloma res, pa ne popolnoma. V svoji zunanji prikazni so zares malega pomena, ali velikega pomena so gledé na njih začetek in njih konec. Če pomislimo, kaka načela proslavljajo Italijani s takimi demonstracijami, jih moramo močno obžalovati, in če pomislimo na njih uspeh, da namreč hranijo, krepijo in širijo sovraštvo proti Avstriji, jih ne moremo biti veseli, da si se jih ne bojimo, ker predno zasadijo svojo zastavo na Triglavu, kakor sanja Carducci, se bodo morali boriti s Trentarjem, ki je še medveda, kosmatinca vrgel. Če se ni bal medveda, se bo toliko manj bal italijanskega demonstranta z mišjo dlako. — Italijanska vlada je sprevidela nevarnost teh demonstracij in jih je mnogo zaprečila ali ustavila, veliko deležnikov pa kaznovala. Zdej se je začel hrup polegati in upati je, da bo dalje mir. Iz demonstracij, ki so se godile, pa lahko posnamemo, kako slaba, nenravna načela veljajo pri mnogih Italijanih, in kako malo se nam je zanašati na bližnjega sosedu. Mi pa ostanimo zvesti pravici in ne bojmo se boja za njo; kdor je pravico stvalil, bo tudi skrbel, da pride pravica do znače.

LISTEK.

Družba sv. Mohora na Goriškem.

Slovenci imamo v družbi sv. Mohora tako znamenit zavod, da ga mora od sreca vesel biti vsak, kdor se čuti narodnjaka in komur je količkaj stalo do tega, da mu narod napreduje ter si z branjem nabira potrebne znanja in si ob jednem tudi vplemkuje srce. Kdor je opazoval razvitek te družbe od prvega začetka, moral se je čuditi, videvši, kako se je iz šibkega dreveca — l. 1860. štela je namreč družba samo 800 udov — razraslo mogočno drevo, v čegar senci se zdaj zbira do 25.000 Slovencev. V resnici velikanski napredek, katerega bi nobeden ne bil pričakoval. Zaradi te družbe zavidajo nas druga slovanska plemena, katerih je mnogo več po številu in veljavi. Drugod zbirajo denar in snujejo glavnice (kapitale), katerih obresti se obračajo v izdavanje naroda koristnih spisov. Oskovatelji naše družbe postavili so jo tekoj na najširši temelj. Ves slovenski narod je ogromna glavica, ki daje vsako leto do 25.000 gld. obresti, s katerimi p. tem družba dela. In prav so storili! Velikanski vspeh kaže, da je bila ta misel dobra.

Leto za letom podaja nam družba po šestoro knjig. Tudi za preteklo leto smo jih dobili toliko. Tukaj ne nameravamo spuščati se v podrobno ocenjevanje in rešetanje teh knjig. Toliko je pa gotovo, da

je dosti tacih udov, kateri so vseh sesterih bukev veseli in kateri vse s pridom prebirajo. Da vsaka knjiga ne ugaja vsacemu, je sicer tudi gotovo. To tudi ni drugače mogoče pri tolikšnem številu družabnikov, katerih omika in potrebe so takó različne. Vender mislimo, da nismo rekli preveč, ako trdimo, da je malo tacih, katerim bi vsaj tri knjige ne bile po volji. Tu imamo se vé da v mislih tiste, ki sploh kaj berejo. In troje knjig je vender vredno tisti goldinar, ki ga plačujemo na leto. Tu pa niti ne jemljemo v poštev družih dušnih dobičkov, ki jih uživajo družabniki kot udje cerkvene bratovščine.

Pa na tem veselem jasnem nebu pokazujejo se temni oblaki. Mi bi rekli, da družba še ni dospela na vrhunec svojega razvitka, da število udov ni še tako, da se ne bi dalo še pomnožiti. To naše uverenje opira se na resnico, da narodna zavest zajema vedno večje kroge. Pa tudi od šole pričakujemo, da nam bode od leta do leta dajala več narodne bralne vojske. No navzlic temu pravimo, da se na vedrem nebu prikazujejo temni oblaki, število udov zadnji dve leti ne samo da ni naraslo, temveč je celo nekoliko palo. Tudi naša goriška nadškofija je nekoliko pomogla, da se je število udov skrčilo. Preteklega leta odpalo je namreč v naši škofiji 239 udov. To pač ne govori za naš napredek in treba je, da začno rodoljubi za časa razmišljati, kakó bi se ta napaka zopet popravila.

Ako človek o tej stvari govori s poverjeniki, ki imajo v rokah nabiranje udov, sliši navadno, da so

slabi časi in neugodne lokalne razmere krive temu, da število udov v tem ali onem kraju pojema. Tu in tam utegne res revščina biti vzrok, ali splazi temu ne moremo pritrditi. Zakaj se revščina ne kaže tudi drugod? Nismo opazili, da bi se naše žentvo zadnjih let oblačilo menj gizdavo nego prejšnjih let. Pa naši mladeniči? Ali so morebiti napravljali menj plesov, ki pogoltnejo najmenj trikrat več denara, nego so do neski naše dežele za Mohorovo družbo? Kar se pa tiče neugodnih krajevnih razmer, ki se takó rade uglasajo, moramo naravnost povedati, da se pod tem izgovorom pre mnogokrat skriva nedelavnost ali malomarnost tistega, ki dolži te razmere in jim pripisuje vspeh. Rekli bi, da dosti dobro poznamo razmere v naši deželi in zatorej mislimo, da na pr. razmere v Kobaridu niso mnogo drugačne nego v Tolminu, v Breginji ne drugačne nego v Sedlu, v Temnici ne drugačne nego v Opačem selu, na Oblokah ne drugačne nego na Grahovem, na Banjšicah malo drugačne nego v Lokovci, na Srpenici so po priliki iste, kakor na sosednem Trnovem, v Deskli kakor v Plavéh, v Oseku kakor v Batujah, v Fojani kakor v Kožbani, na Péčinah kakor v Ponikvah, v Škrbini kakor v Pliskavici i. t. d. i. t. d.

In vender kak strahanski razloček mej imenovanimi kraji, ako pogledamo imeinik družbe sv. Mohora in primerjamo število udov številu prebivalcev. V Kobaridu je vsak 24. človek ud, v Tolminu pa vsak 70.; v Breginji vsak 44., v Sedlu vsak 158.; v Temnici vsak 81., v Opačem selu vsak 129.; na Oblokah vsak

Občni zbor

političnega društva „Sloga“ v Gorici dne 11. januarja 1883.

Da si je bilo vreme prav tisti dan, ko je imelo politično društvo zborovati, premenilo svoje lice in je sneževalo od jutra do večera, med tem ko je bil po goratih krajih naše dežele led, sešlo se je bilo zadostno in obilno število društvenikov iz mesta in z dežele, ki so bili v pričo novemu probujanju „Sloge“, ki so z besedo in z navzočnostjo klicali jo iz groba, v kateri se je bila prežgodaj vlegla.

Okoli 11. ure in pol odpre deželni in državni poslanec dr. Jožef Tonkli, društveni predsednik, občni zbor. Bilo je navzočih 23 udov, ki so se sčasoma pomnožili na 36. Zbrali so se veljavni možje, zastopniki različnih krajev in raznih stanov. Šteli smo 4 deželne poslance: dr. Tonkli, Faganel, Kovačič, Kocijancič, 5 duhovnih gospodov, 4 profesorje, mnoge učitelje, župane, na primer: lokovski, banjski, občinske tajnike, posestnike, dr. Al. Rojca, Fr. Povšeta, inženirja Erzetiča, kakega uradnika in še koga na vrh. Vlado je zastopal blagorodni gospod baron Rechbach, c. k. okrajni glavar osebno. Zapisnikoval je na prošnjo gosp. predsednika profesor Ivan Berbuč.

Predsednik odpre občni zbor s primernim nagovorom, v katerem pojasnjuje potrebo neumornega delovanja ob času, ko vsi narodi napredujejo v duševnem in gnotnem oziru z veliko večini koraki, ko nekdanj. Povdarjal je, da tudi „Sloga“ mora delovati, potezovati se za narodne pravice in kazati zapuščeniemu narodu pot do omike, do samostalnosti v političnem prepričanju, a najprej do gnotnega blagostanja, ki je podlaga splošne in osebne politične omike. Na to naznani že objavljeni dnevni red in zbor je prešel na pretresovanje odborovih nasvetov ter na glasovanje o njih.

Prva točka je zadevala ustanovo slovenskih otročjih vrtov v Gorici, ki so goriškim Slovencem posebno nižjega stanu, ki so cel dan iz hiše pri delu, venke koristi in ncbodno potrebe. Delavec ne more svojega otroka varovati, ampak ga mora pustiti brez varuha, da pride v dušno in telesno nevarnost, ali pa ga mora izročiti italijanskemu otročjemu vrtu, kjer se otrok odvadi jeziku očetovemu, predno ga dobro pozna. Iz takih otrok postanejo odpadniki narodovi, ki so zaradi svoje nemirnosti v nadlego sebi in drugim, kakor skušnja uči. Na vsestransko pojasnilo g. Tonklija o tej zadevi se nihče ni oglasil za besedo in sprejela se je enoglasno naslednja resolucija:

„Občni zbor „Sloge“ sklene, da se imajo osnovati v goriškem mestu slovenski otročji vrti in sicer začetkoma eden, pozneje pa v razmeri s sredstvi še drugi, ter naročuje društvenemu odboru: a. da vse preskrbi, česar je treba v dosegu potrebne dovoljenja od c. k. deželnega šolskega sveta in dejanske vpeljave; b. da nabere prostovoljnih darov v smislu §. 7. društvenih pravil v pokritje dotičnih stroškov.“

Druga točka dnevnega reda je bila ljudska posojilnica za Goriško. O tem predmetu je govoril temeljito, razumljivo in prepričavno vodja deželne kmetijske šole, g. Fr. Povše. Razložil je, da tudi premožen posestnik, ki ima polne hrame blaga, pride včasih v kratko denarno stisko in da mora prodati lepo blago pod ceno, ker prav takrat potrebuje denar, ki si ga ne more z lahka izposoditi. Takim in enakim potrebam, ki so bile v našem in v „Gospodarskem“ listu že večkrat popisane, bi se dalo pomagati z ljudsko posojilnico na osebni kredit. Ker se nikdo drugi

37., na Grahovem vsak 143.; na Banjsicah vsak 31., v Lokovci vsak 156.; na Srpenici vsak 21., na Trnovem vsak 120.; v Deskli vsak 50., v Plaveh vsak 261.; v Oseku vsak 25., v Batujah vsak 184.; v Malhinjem vsak 33., v Jaraljah vsak 267.; v Fojani vsak 20., v Kožbani vsak 186.; v Kanalu vsak 23., v Gorenjempolji vsak 262.; na Pécinah vsak 41., v Ponikvah vsak 712.; v Škrbini vsak 26., v Pliskavici pa vsak 718. i. t. d.

Naj nam kdo kolikor mu drago zatrjuje, da je v omenjenih krajih samó revščina kriva majhnemu številu Mohorjencev, mi vendar ostanemo glede tega neverni Tomaži in iščemo vzroke tudi drugde. Menda ne sodimo napačno, ako trdimo, da ljudstvo po teh krajih nema dosti izpodbude, da morebiti komaj vé ime te prekoristne družbe. „Ignoti nulla cupido“ pravi Rimljan, česar ne poznam, tega ne poželim. Ljudstvu je treba pri vsaki priliki govoriti o tej družbi, razlagati mu nje dobrate ter mu kolikor in kakor mogoče olahkotiti pristop. Ni se čuditi kmetu, ako se mu ne izbuđi želja za pristop, ako ga na to nikdo ne nagovarja, ako mu duševni pastir nikdar o tej družbi ničesar ne pové, ako mu niti v tem ne daje lepega zgleda, da bi sam pristopil in z ubornim goldinarčkom podpiral dobro stvar.

Na delo tedaj. Trudimo se, izpodbujajmo, učimo! Sad dobrega dela se hitro pokaže. Se letos lahko izbišemo madež in popravimo, kar smo tu in tam zadnji čas zanemarili. V to ime pomozi Bog!

ni oglasil v tej zadevi, stavljal je predsednik na glasovanje sledeči predlog, ki se je enoglasno sprejel. „Občni zbor priznava nujno potrebo in korist ljudskih posojilnic in izvoli osnovalni odbor z nalogo, da ustanovi „Goriško ljudsko posojilnico“ po že izdelanih pravilih, ki se mu izročijo“. Nato so bili voljeni v omenjeni osnovalni odbor enoglasno sledeči gospodje: Dr. Nikolaj Tonkli, odvetnik v Gorici, ravnatelj; dr. Aleksij Rojic, zdravnik in posestnik, ravnatelj namestnik; č. g. Matija Kavanja, nadškofijski tajnik v Gorici, demarničar; dr. Anton Gregorčič, profesor bogoslovja v Gorici, kujigovodja; Ivan Berbuč, c. k. profesor v Gorici, tajnik.

Kot tretji predlog prišla je na vrsto resolucija zaradi posebnega tečaja za vrtnarice na tukajšnjem izobraževališči za učiteljice in zaradi slovenskega otročjega vira, ki bi bil združen s tem tečajem. Resolucija je bila sprejeta enoglasno in se glasi takole: „Občni zbor sprejme predlog, da se odpošlje peticija do visokega naučnega ministerstva, da napravi pri tukajšnjem izobraževališči za učiteljice poseben tečaj za poduk v vodstvu otročjih vrtov in da ustanovi pri istem izobraževališči slovenski otročji vrt, in naroči društvenemu odboru, da dotično peticijo sestavi in nemudoma odpošlje.“

Četrti predmet zborovega obravnavanja in sklepanja je bila peticija do visokega c. k. ministerstva za uk in bogočastje in do visoke zbornice poslancev na Dunaji za vpeljavo slovenskega kot učnega jezika na državnih ljudskih in srednjih šolah v Gorici. Tajnik je prebral peticijo, katero smo spodej ponatisknili, in na to je začela razprava. V prebrani peticiji je bilo med drugim rečeno, da bi se ohranil nemški jezik kot zapovedan predmet v 3. in 4. razredu c. k. deške in c. k. dekliske šole v Gorici. Proti tej določbi je govoril ostro in odločno dr. Rojic in za njim vodja Fr. Povše. Poslanec Faganel je omenil v formalnem oziru, da je večje veljave, ako se peticija pošlje na državni zbor, ki naj bi potem na vlado vplival. Na to je odgovarjal predsednik dr. Tonkli in je pojasnoval, iz kakih vzrokov se je sprejel omenjeni stavek v peticijo. Govorili so vnovič proti predlogu dr. Rojic, Fr. Povše, dekan Cibič in č. g. Stokar. Za predlog se je bil oglasil samo en društvenik s kratko opazko. Pri glasovanju se je sprejela peticija, kakor jo podajamo čitateljem na drugem mestu, enoglasno, dostavek gledé 3. in 4. razreda na deški in dekliski šoli se je pa zavrgel.

S tem je bila končana obravnava o predmetih, ki so bili na dnevnem redu, in po kratkem prenehanju seje vreila se je volitev novega odbora. Na predlog g. Fr. Povšeta volil se je za predsednika per acclamationem (s soglasnim ustnim pritujenjem) dr. Jožef Tonkli, dosedanji predsednik. Na željo mnogih društvenikov so se tudi odborniki in namestniki volili z ustnim pritujenjem in sicer po listi (meniku), za katero so se bili društveniki deloma že pogovorili. Izvoljeni so kot odborniki: dr. Gregorčič, Andrej Jeglič, Franc Povše, dr. Nikolaj Tonkli, dr. Aleksij Rojic, Jožef Nanut v Štandreži, dekan Kobal Peter, č. g. Jožef Mašera in Andrej Kocijancič v Podgorci. Namestniki so izvoljeni: Ignac Kovačič pri sv. Luciji, Andrej Konjedič v Plaveh, Leban Franc v Čerčah, Zega Vinko v Koprivi in župnik Filip Kramar v Dornbergu.

S tem je bil občni zbor končan ob 1. uri popoldne.

Koj potem so imeli navzoči odborniki sejo, v kateri so izbrali za podpredsednika dr. Gregorčiča, za tajnika Fr. Povšeta, za denarničarja Andreja Jegliča. — Opisani občni zbor in izvoljeni odbor dajeta nam poročstvo, da goriški Slovenci ne bodo spali, da se bodo po potrebi gibali in trudili za svojo korist in čast.

Peticija

slovenskega političnega društva „Sloga“ do visokega c. k. ministerstva za uk in bogočastje (in do visoke zbornice poslancev) za vpeljavo slovenskega kot učnega jezika v državne ljudske in srednje šole v Gorici.

Visoko c. k. ministerstvo!

Ustavni zakon od 21. decembra 1867. navaja v členu 19. med temeljnimi pravicami državljanov tudi enakopravnost vseh jezikov v učilnicah, v uradih in v javnem življenju sploh.

Če se je pa visoka vlada prizadevala da za druge avstrijske narode kaj učini v izpeljanje jezikovne enakopravnosti, pozabila je popolnoma slovenski narod v pokneženi grofiji Goriški in Gradiški. Vse resolucije in peticije sklenene in predložene po županijah, raznih političnih društvih, da celo po deželnem odboru in dež. zboru ostale so popolnoma brez uspeha. To je krivica, katere slovenski — vladajoči diuastiji in dižavi popolnoma u lani in neomahljivo zvesti — narod na Goriškem nadalje prenašati ne more, ker raba nemškega kot učnega jezika na deški šoli (Knabenschule), na c. k. zgornji gimnaziji, na c. k. zgornji realni in deloma na c. k. izobraževališči za učiteljice zabranjuje zdatni poduk in izgojo slovenske mladine, preoblaža slovensko mladino z nezsljivim delom jo tare na duhu in životu in ovira sploh narodni razvitok in napredek.

Statistika kaže po ljudskem štetju leta 1880., da je le v mestu goriškem slovenskih dečkov med 6. in 12. letom starosti 331, deklic pa 258, in vendar ni v Gorici niti ene slovenske ljudske šole!

Nasledek temu je, da slovenski otroci ali sploh šolo zanemarjajo, ali da morajo obiskavati laško ljudsko šolo in postati narodni odpadniki na očitno škodo države, zli pa nemško deško šolo v Gorici, katera še prostora nima za vse, in se že v nežni starosti truditi z učenjem nemškega jezika na očitno škodo poduka v drugih predmetih za ljudsko šolo odmerjenih, toraj vendar le zaostajati v poduku, znanostih in v izgoji.

Kaj bi pa rekli o srednjih šolah? Na kmetih so vse ljudske šole po slovenskem Goriškem osnovane na postavnih, pametnih, logičnih, naravnih in pedagoških podlagi maternega slovenskega jezika. V ljudskih šolah na kmetih se naučijo slovenski dečki vseh predmetov za ljudsko šolo predpisanih. Ali kedar hočejo prestopiti na srednje šole v Gorici, na dečo prelaz, katerega ne morejo preskečiti, to je nemški kot učni jezik. Ker toraj nemškega jezika ne vejo, se jim zapirajo duri na c. k. gimnaziji in c. k. realni v Gorici in morajo še le iti učiti se nemškega jezika, da se potem na srednje šole sprejmejo. Je pa velika zguba in potrata časa in denarja z nemškega otroke in stariše. Pri začetku tekočega šolskega leta je bilo na priliko na c. k. gimnaziji v Gorici 20 slovenskih dečkov le zaradi tega pri sprejjetju zavrnjenih, ker niso umeli nemškega jezika!

Dosedanji izgovori visoke vlade, češ da slovenski jezik ni sposoben za poduk na srednjih šolah, da nimamo slovenskih šolskih knjig in učiteljev, so vsi piškavi in prazni, kar je spoznalo in priznalo celo visoko ministerstvo uka s tem, da je ukazalo, da se imajo nekateri predmeti na c. k. spodnjih gimnazijah v Kranjski vojvodini podučevati v slovenskem jeziku. Učiteljev slovenskih v vseh predmetih imamo še odveč, ker veliko njih podučuje na nemških srednjih šolah, veliko njih pa nima še službe in mora leta in leta biti le namestni učitelj. Kujig je tudi v vseh predmetih pripravljenih, ni treba ko proglasiti slovenski jezik kot učni jezik na srednjih šolah, in tiskale se bodo vse potrebne knjige, kar se doslej ni moglo storiti, ker bi jih ne bil nikdo kupoval.

Ostaja še zadnji izgovor gledé stroškov za upe-ljanje slovenskega kot učnega jezika. Pa tudi ta izgovor je prazen.

Sedaj je v Gorici nemška gimnazija in nemška realka, čeravno te šole obiskujejo učenci skoro izključivo le laški in slovenski, ker mnogo od tistih učencev, ki so kot Nemci vpisani, so Slovenci ali Lahi, in dali so se za Nemce vpisati ali vstedi posebnega pritiska, ali zaradi tega, da jim ni treba poleg nemškega učiti se tudi maternega jezika. Za prav malo število Nemcev toraj morajo biti trpinčeni vsi laški in slovenski učenci? Kje je pravica? kje postava?

Ako noče visoka vlada večjih stroškov od sedanjih imeti, naj preustroji sedanjo c. k. gimnazijo in c. k. realko v Gorici v dve realni gimnaziji — Realgymnasien — in naj vpelje na eni realni gimnaziji slovenski, na drugi pa laški kot učni jezik; nemški jezik naj pa bode na obeh realnih gimnazijah v vseh razredih zapovedan predmet.

Na ta način izpelje visoka vlada zakon in vpe-lje jezikovno enakopravnost na tukajšnji, srednjih šolah, ne da bi jej to večih od sedanjih stroškov uzočilo.

Tako zahteva tudi pravica in postava, da se sedanja deška šola spremeni brez odloga v slovensko in laško deško šolo ker že sedaj je ta šola razdeljena v vstrične slovenske — in laške razrede, pa tako, da imajo ti vstrični razredi samo narodna imena, med tem ko je v djaui že od drugega razreda naprej le nemški kot učni jezik. To velja tudi gledé dekliske šole, ki je združena z izobraževališčem za učiteljice, kjer bivajo iste napake.

Gledé tukajšnjega izobraževališča za učiteljice, je tudi to izobraževališče le po imenu narodno, v djanji se pa glavni predmeti podučujejo v nemškem jeziku, in v 4. razredu je ves poduk le v nemškem jeziku.

Ker je to izobraževališče namenjeno izuriti učiteljice za ljudske šole, katere so vse narodne, je le dosledna trjatev, da se tudi to izobraževališče postavi na narodno podlago in da se nemški jezik vpe-lje v vseh razredih kot obligatni predmet.

Opiraje se na navedene tehtne razloge, stavi slovensko narodno politiško društvo „Sloga“ do visokega c. k. ministerstva za uk in bogočastje prošnjo: (do visokega državnega zbora prošnjo, naj podpira pri visoki c. k. vladi vlogo) da blagovoli:

1. vpeljati na c. k. deški šoli (Knabenschule) v Gorici v vseh štirih slovenskih razredih slovenski kot učni jezik;

2. a. vpeljati na c. k. realni in c. k. gimnaziji v Gorici vstrične razrede se slovenskim kot učnim jezikom v vseh predmetih in ohraniti v vseh razredih nemški jezik kot obligatni predmet;

2. b. ali pa preustrojiti c. k. gimnazijo in c. k. realko v Gorici v dve c. k. realni gimnaziji s sloven-

Dalje v prilogi.

skim kot učnim jezikom za vse predmete v vseh razredih na eni realni gimnaziji, z laškim kot učnim jezikom v vseh razredih za vse predmete na drugi realni gimnaziji; ob enem naj bi se podučeval nemški jezik kot obligatni predmet na vseh razredih obeh realnih gimnazij;

3. vpeljati na c. k. dekliški šoli, ki je združena z izobraževališčem za učiteljice v Gorici 4 vstrične razrede s slovenskim učnim jezikom v vseh predmetih;

4. vpeljati na c. k. izobraževališči za učiteljice v Gorici vstrične razrede s slovenskim učnim jezikom v vseh štirih razredih in v vseh predmetih in z nemškim jezikom kot obligatnim predmetom v vseh štirih razredih.

V Gorici, dne 11. januarja 1883.

ujj
nirj
adu n
Dopisi.

neje: Gorici, 11. jan. — Novi v italijanskem jeziku v 1. list, ki je začel izhajati z novim letom v Gorici, eničenja poganjati rozičke, ki so popolnoma slični rosičvom bivšega „Lionza“. V 2. številki od 6. t. m. imenuje nas goriške Slovence v vvodnem članku brez vsega povoda svoje nasprotnike, dasi nismo imeli s tem listom nikoli nič opraviti razun tega, da smo v naši 1. številki t. l. omenili, da je izšel in da obečuje srednjo pot kot tisto, po kateri hoče hoditi. Goriški Slovenci se prizadevamo napredovati na vse dobre strani: v gospodarskih rečeh, v narodnih zadevah, v omiki, v političnem oziru, v vsem, kar more narodu pošteno koristiti in ga častiti. Ta namen smo goriški Slovenci dovolj jasno in obilokrat izrekli v naših shodih, društvih in domačih listih, zato bi moral biti „Corriere“ dobro znan. Ako nam je v tem prizadevanju nasproten, moramo mu odkritosrečno reči, da nas njegovo nasprotovanje žali, ker pričakovali smo, da bo kot omikan in človekoljub list naše vse hvale vredne namere podpiral. Zdej pa vidimo, da mu ni za omiko in napredek narodov, da mu ni za pravice različnih narodnosti, ampak da je slepo vnet za korist enega, t. j. italijanskega naroda, in da srpo gleda razvijanje goriških Slovencev. Tega nikakor ne odobrujemo; naj zagovarja list svojo stvar, ako je poštena, pa naj privošči tudi drugim to, kar jim je dano od Boga in od narave. Slovenci smo bolj velikodušni; mi bi čisto nič ne zavidali goriških Italijanov, ako bi vsi toliko napredovali v vseh lepah čednostih, da bi postali živi svetniki, ako bi se navzeli tolike ljubezni in spoštovanja do vseh ljudi, da bi ne delali razločka med svojci in drugci. Goriški Slovenci bi se celo veselili takega napredka na italijanski strani.

Žalibog da v „Corriere“ nismo še zapazili znamenj takega napredovanja, pač pa smo zapazili prikrito željo, da bi se slovenski narod krčil. Kako to? — V istem vvodnem članku zdihuje novi list, da Italijani nikarj zaželelega vpliva in da bi ga imeli, ako bi bili delavni kakor Slovenci. Prašamo: kam je obrneta ta vpliv? na koga hočejo Italijani vplivati? vendar ne na se? Če primerimo to zdihovanje z dejanskimi razmerami v Gorici in na Goriškem, potem razumemo koj pomen teh besed. Italijani vplivajo na Slovence v tem oziru, da jih italijančijo; v tem vidijo svojo korist, svojo slavo in delo vredno pridnih rok; v to svrho se veliko trudijo. Če je to Italijanov v prid, je pa Slovencev v škodo, ki na ta način izgubljajo otroka za otrokom, družino za družino, občino za občino. Tako so zgubili Slovenci že velik del bližnje okolice goriške. To je Italijanom prav in hvalijo tako premenjevanje jezika; sama na sebi pa ta stvar ni hvale vredna. Kdor jo hvali, kaže, da mu je več za lastno (ali lastnega naroda) korist, ko za pravico, ki mora ostati vedno vzvišena nad vsemi željami in koristimi posameznikov. Vemo, da poštenti Italijani niso lačni slovenskih otrok, da nemerijo naravnost na poitalijančenje slovenskega prebivalstva, da gledajo v prvi vrsti na to, da se med meščani hrani in širi krepost, omika, vera, zvestoba; ali žalibog da so napeteži in krivičniki vedno bolj delavni, ko dobri, ki se zanašajo na dobro stvar.

Ker je začel list svoj vvodni članek z nesrečnim stavkom, ni se čuditi, da mu tudi v naslednjih besedah marsikje izpodleti. V svoji zagrizenosti se je tako daleč pozabil, da vidi vse križem in da imenuje goriške Slovence goste, ki so se spustili v mesto, da postanejo deležni omike, morebiti tako, kakor se spuščajo ob hudi zimi vrane na goriško polje, da poberejo kako zrnice. Reči moramo, da ako ni v Gorici večje omike ko tista, katero kaže „Corriere“ v svojih spisih zoper Slovence, bi se morali ti lačni povrnuti v svoje hribe. Ali je to znamenje omike, da novo rojen list brez uzroka in brez povoda imenuje en del meščanstva svoje nasprotnike? da ne prikriva svoje želje, da bi se mnogo njih izneverilo svojemu narodu? da imenuje začetnike goriškega mesta mestne goste? Za tako omiko se listu prav lepo zahvaljujemo; uaj jo obrniti za se, da nam ne bo očital, da nam je kaj

dal. Ako bi Gorica ne imela naraščaja od zunaj, kako bi se razvijala? V zadnji številki smo povedali, da je umrlo lansko leto v Gorici 659 ljudi, med tem ko se jih je rodilo le 555. Naj bo, da jih v bolnišnicah v mestu umrje mnogo tudi z dežele; ali razlika med številom umrlih in rojenih je vendar velika. To velja za vsa mesta, ki rastejo, da sprejemajo naraščaj iz okolice in s kmetov. Ta naraščaj ne ostane mestu tuj za vse večne čase, ampak prehaja polagoma v stareje meščanstvo. To se dá dokazat po vseh večih mestih in tudi v Gorici. Carlo Favetti, Giovanni Covacic, Giuseppe Battiggi, Alfredo Lenassi, bivši urednik „Isonzov“ Juratig itd. itd. koliko stoletij so že v Gorici osebno ali po svojih prednikih? Ali se štejejo ti gospodje med Goričane ali ne? Enrico Bensa, urednik „Corriere“, koliko meščanskih prednikov ima, kako star je njegov italijanski jezik? Na ta prašanja naj odgovori „Corriere“, potem bo videl, kako nepremišljeno, razžalivo in krivično je pisal prot-svojim slovenskim someščanom. Izdajatelj „Corriere“, g. Ivan Paternolli, ne more zapisati svoje firme (nepisa), da bi ne pričal slovenskega začetka goriškega mesta. Če pristavi svojemu imenu, da tiska in prodaja knjige v Gorici na Travniku, je že povedal, med kakim rodom živi. To ni plemenito, da došleci (med temi so, če se ne motimo, tudi judje), ponosni na kruh, ki so ga dobili na slovenskih tleh, se šopirijo kakor jež v lesičji jami in preganjajo po svoji moči starodavni narod. Italijanom ne zavidamo ni njih imetja ni njih jezika in njih svojstev, v časti imamo vse, kar je dobro na njih, in jih ljubimo kot brate someščane; ali radi bi videli, da bi tudi oni nam pustili in privoščili, kar nam gre in za kar se poganjamo.

„Corriere“ nam zanikuje pravico, da bi se smeli imenovati goriške Slovence, mi pa v tem ne bomo prosili njegovega dovoljenja, ampak bomo spominjali na postavo, ki je enako veljavna za Italijana in za Slovence, za juda in za kristijana. Take tesnosrčnosti Slovenci ne poznamo in bi ne bili čisto nič nemirni, ampak veselji in dobre volje, kakor o pustu, ako bi gospodje, katerih očetje so nosili oprtnike, katerih imena nosijo čapke (č, š, ž), hoteli veljati za Italijane puro sangue. Vemo, kaj so in s kako pravico si prilastujejo italijanstvo; ali ker vemo, da jim je to v veselje in tolažbo, včasih tudi v pomoček, da dobijo službo ali zaslužek, zato jim veselja ne kalimo, temuč jih k večjemu pomilujemo. Kakor samim sebi ne odrekajo meščanskih pravic, katere so si pridobili, tako naj jih ne odrekajo tudi onim svojim bratom, ki se niso izneverili svoji materi, kakor oni. Kakor sprejemajo Karajela za brata in meščana, kadar pride v mesto, tako naj tudi Slovence ne odganjajo s surrovim ravnanjem. Na ta način naj spričajo, da niso sprejeli le italijanskega jezika, ampak tudi italijansko omiko. Stare plemenite italijanske rodovine v Gorici so živele in živijo v miru, v prijateljstvu, v ljubezni s Slovenci v mestu in zunaj mesta.

Le izneverjeni Slovenci, ki so se za silo naučili italijanski ali furlanski jezik, ki nimajo na sebi dobre lastnosti, s katero bi si pridobili čast, iščejo časti in veljave v preganjanju svojih bratov in kličejo v tem boju na pomoč kakega Italijana od onstran meje ali kako judovsko pero. Vidiš narod slovenski, kje imaš tvoje nasprotnike: v tvojih odpadlih sinovih. Pravični, plemeniti Italijani, ki so že stoletja v Gorici, ki so ostali zvesti svoji preteklosti, nas ne preganjajo; oni so pravični in privoščijo nam, kar sami imajo.

V Gorici, 10. jan. — Prekrasen večer nam je napravila sinoči blaga gospa Podgornikova, rojena Tolmejeva. V veliki dvorani društva „Concordia“, ki je bila krasno razsvetljena, zbralo se je bilo okoli osme ure lepo število izbranega občinstva. Goriško in tukaj bivajoče plemstvo bilo je prav močno zastopano; odlični goriški stanovni in daljni zimski gosti so bili obilno zbrani. Tukajšnja včjaška posadka je štela med navzočimi mnogo svojih udov, oficirjev. Razni stanovni in različni uradi so imeli pri tem večeru svoje zastopnike. Gospe in gospodične so tekmovala po številu z moškimi spolom. — Nekaj po osmi uri nastopi oder gospa koncertistinja, ki je bila napravila večerno slavnost, spremljena od g. Dragatina. Poslušalci jo pozdravijo s splošnim ploskanjem. V občjo zadovoljnost igrala je na glasoviru prvi kos Rubinsteinovega Tria v G moll; spremljala sta jo vojaka g. Havig na goslih, g. pl. Riesenfelder pa na violincellu. Zadnja sta imela v tem kosu v primeri s koncertistinjjo lahko nalogo. — Nastopila je potem gospodična Bagnalasta iz Gorice in je pela dva kosa z lepim, prijetnim glasom, nepretrašeno in natančno. — Tretja točka (kosi za glasovir od Chopina, Schubert-Liszta, D. Scalettija) je poslušalce očarala; večje mehanične urnosti in gotovosti, lahkote in primernosti od te, katero je gospa Podgornikova pokazala, si človek v tej stroki ne more misliti. Temu se pridružuje neznan moč, s katero razuma koncertistinja najgloblje čute in občutke skladateljjeve tako natančno navezati na brendčečo struno, da kdor koli pazi na tako

godbo, občuti v svoji duši odmev umetnikovega dihanja in življenja. Rekli bi, da skladatelj ni mogel imeti v svojem duhu lepših glasov, kakor so tisti, katere je izvabila na podlagi njegove skladbe umetnica iz glasovirjenih strun od močnih pretresajočih glasov do ponemajajočih odmevov, ki prenehajo tako, da se skoraj ne vé, kedaj. Splošno dolgo trajajoče ploskanje je bilo izraz popolne zadovoljnosti pričujočih poslušalcev. — G. Riesenfelder je imel težko nalogo v skladbi G. Goltermanna za cello, katero je pa izvrstno izpeljal. Glasovir, ki ga je spremljal, je bil na nekaterih mestih premočan, tako da je preglašil glavni instrument; na drugih mestih sta se prav dobro vjemala, med tem ko so bila nekatera kratka mesta le za glasovir. G. Havig je dobro izpeljal H. W. Einstvo elegijo za gosli; le kjer sti prišli po dve noti vkup, včasih ni šlo prav dobro. Pedrottijevo „Terezijo cvetličarko“ je pela gospodična Bagnalasta izvrstno, ko prej; škoda da ne more g. čna očij in ustnic tako gibati, da bi bile v soglasi z lepim glasom. — Tudi na gospej Podgornikovej bi imeli opomniti, da hodi lepše, bolj ravno in gotovo na ulici, ko na odru. — Zadnji kos, 2. in 3. stavek Rubinsteinovega Tria je bil kaj posebnega. Koncertistinja in vojaka so se pokazali pri tej priložnosti kot pravi umetniki. Čudenje in dopadajenje med poslušalci je bilo nepopisljivo; nikomur ni bilo žal, da je prišel k koncertu, a vsakdo je želel, da bi pogosto imel priliko kaj takega slišati. — Vsi, ki so sodelovali pri koncertu, so se morali v drugo in v tretje pokazati na odru; g. čna Bagnalasta je dobila tudi lep šopek v priznanje prelepega potja.

Umetnica je pokazala, da umetnijo popolnoma pozna in da jo z vso natančnostjo izvršuje; ob enem je pa tu pokazala, da umetnost ljubi, da za njo gori in da bi jej bilo silno po volji, ako bi se najbližji krogi za njo zanimali in bi ne opustili lepe priložnosti umetniškega užitka, ki ga je Goričanom ponujala in v obilni meri dala. V ta namen je dala tiskat vabilo za na zid v treh jezikih: v italijanskem, nemškem in slovenskem dobro vedoča, da vabilo v tujem jeziku nima na srce toliko vpliva, kakor vabilo v maternem jeziku, katerega vsak pošten človek rad posluša. Držala so je umetnica psihologičnega in pedagogičnega (v odgoji potrebne), iz poznanja duše vzete) pravila, da je treba vabilo k dobremu prijetno narediti, da se ne ostruši vabljenec že koj pri vabljanju. — Vse drugače je razumel stvar tukajšnji italijanski list „Corriere“, ki v svojem okornem, malo blazem mišljenju ni mogel ravnati umetnice drugače soditi, ko po pouličnih nazorih tukajšnjih italijansko ali furlansko govorečih zagrizenec, katerih očetje so pod Čavnom in pod Mrzovcem nosili slovenske cokle. Ta list bode v oči, ko vidi na goriških zidovih slovenska oznanila, in postane razjarjen kakor puran, ko vidi rudeč robec. Obzalujemo tako občutljivost naših dragih someščanov in jim želimo iz srca, da bi se upokojili; v to je pa treba nekoliko več olike, kakor so jo pokazali do zdej. Dobro misleči Italijani nas razumejo in obsojujejo „Corrierevo“ opazko kakor mi, ker sprevidijo, da se s tem meščani dražijo.

iz goriške okolice, 5. jan. Dne 16. decembra p. l. vršila se je v bližnjem Solkanu redka slavnost; izročil se je zlati križ za zasluge odlikovanemu županu solkanskemu, g. Antonu Mozetiču. V ta namen zbrali so se točno ob tretji uri popoldne pred občinsko pisarnico vsi solkanski starešine, nekoliko povabljenih sorodnikov odlikovanca ter duhovsko in učiteljsko osobe solkanske.

Ko c. k. dvorni svetovalec in goriški okrajni glavar z voza stopi, zagrmi topičev strel in zasliši se vbrano pritrkovanje solkanskih zvonov. Med s trelom in zvonjenjem podajo se potem deležitelji te redke slavnosti v občinsko za ta slučaj pretesno pisarnico.

Po slovenskem nagovoru, v katerem je naznanil c. k. okrajni glavar, da vzroki odlikovanja so skrb za šolstvo, skrb pri oskerbovanju občinskih zadev in lojalnost pokazana o priliki prihoda našega presvetlega cesarja v Gorico, pripne odlikovanca na značajne prvi križec. Slednji do solz ginen zahvali se gospodu okrajuemu glavarju za častno odlikovanje, katero je celej občini solkanski v ponos, ter vzklikne presvetli habsburški dinastiji trikratni živio! Na to je sledil jednat nagovor solkanskega č. g. župnika in srčna prošnja do pričujočega glavarja, da bi blagovolil sporočiti zahvalo za odlikovanje v imenu odlikovančevom in v imenu občine solkanske presvetlemu vladarju. Po končanem tej slovesnosti zbrali so se vsi deležitelji pri odlikovanca v ukusno z avstrijskimi, narodnimi in deželnimi zastavami o kiučani dvoranici, kjer je mati županja gostom prav gostoljubno postregla. Po z navdušenjem sprejeti napitnici na našega presvetlega cesarja in na presvetlo cesarsko rodovino sledile so napitnice v milem našem maternem jeziku na odlikovanca, na pričujočega glavarja, župnika solkanskega, županjo in starešinstvo, dokler se niso zaslišali milo doneči glasovi solkanskih pevcev. Še le v pozni uri so se razšli gostje vsak na svoj kraj.

Solkanski možje so pri tej priliki pokazali, da znajo ceniti zasluge svojega župana za razvoj občinskih zadev, pokazali so, da znajo ceniti značajnega narodnjaka tudi za zasluge na šolskem polju.

Pogrešal se je javen izraz za priznanje zaslug na šolskem polju od strani, na kateri je bilo prej govorjenje, da dan izročitve zaslužnega križca bo za učete se mladino prazničen dan. Iz drugih krajev ste dobili dopise, v katerih je povedano, kako so učitelji in nadučitelji s šolsko mladino sodelovali pri enakih prilikah v priznanje zaslug odlikovancev za šolski napredek na podlagi maternega jezika. — S solkansko županijo se smejo radovati tega odlikovanja vsi rodoljubi po Goriškem, ker g. Mozetič je pokazal pri slovesni priliki, da pozna dolžnosti, katere ima do cesarja in do občine kot župan slovenske občine.

Iz Oseka, dne 31. decemb. 1882. — V pojašnilo mojega dopisa v št. 50. „Soče“ in na sopeten napad gosp. dopisnika izza sv. Gore v 51. številu tega lista štejem si v dolžnost še enkrat spregovoriti, obžalujem pa, da se ne bom mogel ogniti oseb, katere sicer visoko spoštujem.

Na prašanje stavčeve, ki pod črtico mojega prvega dopisa vpraša, „ali niso lastniki ustmeno odgovorili, ko ste jim pogoje ustmeno naznanili“, odgovorjam, da ne, kajti še vplivna oseba, katere bi bila morala lastnike za odstop zemljišča po napovedani ceni, to je: po 50 soldov za [] seženj, prigravarjati, jih je nastavljala, češ: storite si drago plačati, saj v cestno denarnico letijo novci iz zraka. To upam dokazati, če se je čast. soud gosp. Kofol pozabil, z g. Gregorjem Filipičem.

Gosp. dopisnik izza sv. Gore v svojem dopisu od 17. dec. veselja poskakuje, češ zdaj sem ga uže vlovil tička, ki je kriv da se naša cesta ne širi. A gosp. dopisnik, to ne gre tako gladko, kakor Vi mislite; poslušajte še nasprotni glas, svet pa naj sodi Vas in mene.

S tem, da sva g. Kofol in podpisani s pomočjo g. Filipiča zaklinila bližnji svet, ni bilo še vse pripravljeno za širjenje grgarske ceste; potrebna je bila še izpoved lastnikov dotičnih zemljišč, da oddajo svet za ponujeno ceno. Dokler lastnik ne dá take izjave, se nikdo ne sme dalje dotikati njegovega zemljišča, sicer zapade kazni zaradi motenja posesti.

Vi gosp. dopisnik pravite, da je g. Kofol z lastniki zemljišč ustmeno se pogodil in da je mene nagovarjal delo pričeti. Jaz to priznavam, ali prašam Vas: kedaj je to storil? Ko je bilo prepozno, ko sem moral g. Kofolu odgovoriti, da je gosp. predsednik delo ustavil, kar pozneje dokazem z lastnoročnim pismom gosp. predsednika. In ali ni bil vreden cestni odbor od slavnega crkvenega oskrbnštva v Grgarji na svojo pismeno ponudbo (ker ustmena se ni hotela sprejeti) pismenega odgovora? Mislim, da je bil.

Dalje pravite, g. dopisnik, da v seji 30. oktobra l. 1. se je dovolilo za odborovo vpravo 1454 gl. To ni res, dovolilo se je le 534 gl., torej za 920 gl. manje, nego Vi pravite.

To trditev, da sem jaz edini kriv, da se ni grgarska cesta še razširila, odločno od sebe odbivam, kajti vselej, ko mi je bilo kako javno opravilo poverjeno, sem je, kar so moje slabe moči zamogle, vestno izvršil. Ako bi bilo crkveno oskrbnštvo v Grgarji za časa stvar rešilo in da ne bi bila neka oseba oni dan lastnikov zemljišč hujskala, naj zemljišče drago držijo, bi ne bilo danes tega prepira, in cesta bi bila že razširjena. Slednjic naj navedem še lastnoročno pismo g. predsednika, od katerega sem odvisen, ki se tako-le glasi: Gosp. Jož. Faganelu, cest. odbor. za goriško okolico v Oseku.

Ker ni čast. crkveno oskrbnštvo v Grgarji na ponudbo za odstop zemljišča za cestno rabo do danes še ničesa odgovorilo, in gledé na to, da denarnica je prazna, Vam s tem naznanjam, da dokler se naše finančno stanje nekoliko ne zboljša, ne začnete omenjenega dela, dokler Vam tega ne naznanim. Cestni odbor goriške okolice v Podgori, dne 28. marcija 1882. Andrej Kocijancič l. r. predsednik.

S tem sem končal moj zagovor na dopis izza sv. Gore v št. 51. lista „Soče“ obžalujoč, da se prepotrebni prostor za važne dopise našemu domačemu listu z enakimi dopisi jemlje. Sodbo, prepustčam sl. občinstvu. J. F.

Iz Batuj, 8. jan. — Leta 1839.—1840. je bila v goriškem okraju velika revščina in beda. Tedajna oblastnija goriška je bila prisiljena kupiti obožanemu ljudstvu občin Šempas, Cerniče, Batuje, Gojače, Malovše, Ravnica, Luka, Solkan, Kronberg, Vogersko, Pervacina, Šempeter in Staragora v Ljubljani pri žitnem tergovcu Jožefu Sevnigu 6000 mernikov koruze po 1 gl. 30 kr. skupne za 9000 gl., 2000 mernikov zrnove po 1 gl. 30 novcev za 3000 gl., 1000 mernikov ajde po 1 gl. 15 novcev za 1250 gl., 600 mernikov žizla po 2 gl. 10 novcev za 1300 gl., skupno za vsoto 14550 gl. starega denarja. Ta vsota bi bila morala bisti poravnana solidarno od ene občine za vse in od vseh za eno vsled sklenene pogodbe v treh obrokih in sicer prva tretjina 4850 gl. 1. decembrom

1840., druga 1. decembra 1841. in zadnja tretjina 1. decembra 1842. Nekatero občine so sicer poravnale vsoto na nje spadajočo, druge so pa z vplačilom zastale, tako da je bil dedič Sevnig-ov prisiljen občine tožiti in pravdati se z njimi. Vsled odloka najvišje sodnije morajo sedaj vse navdene občine Vincencu Sevnigu povrniti zastalo kupno ceno 6503 gl. 01 n., b. obresti do 1. novembra 1879. z 9195 gl. 10 kr., c. pravnne stroške z 297 gl. 20 kr., d. pošne stroške z 25. 13 kr., e. apelacijske stroške z 18 gl. 04 kr. f. revizijske stroške z 4 gl. 50 kr. vkuo znamenito vsto 16042 gl. 99 kr. in 60/10 obresti od 1. novembra 1879. do dneva dokončane vplačila, tedaj do prvega januarja t. l. z 1235 gl. 37 kr. kar znaša 17278 gl. 36 kr., tedaj 2000 gl. 86 kr., več, kakor je zaašala prvotna kupna cena, daš je bil na nje račun vže vplačan znesek 8774 gl. 49 novcev.

To breme je za navedene občine nedosegljivo, ako se pomisli, da so vse naše občine preobložene z dokladami za redne občinske stroške in da so vsled zaporednih slabih letin ohožale. To breme postane za te občine popolnoma pogubonosno, ako začne tirjalec upnik naše občine po strogi sodnijski poti pritiskati, ako se teh občin ne usmili deželni zbor in ne sprejme začasno poravnave dolga na račun dotičnih občin. Iz sedanje razodbe se pa tudi lahko izcimijo dolge in celo drage pravde med občinami, katere so poravnale dolg in med onjmi, katere niso plačale na nje spadajočega dolga. Upajmo, da zadenejo naši deželni očetje pravo v korist obožanih občin, obožanih kmetovalcev naše okolice.

Iz Bolca, 9. jan. — Kakor smo se zbirali vsako leto 27. decembra k letnemu občnemu zboru, tako nas je tudi letos sklical za par ur glas čitalničnega predsednika. — G. predsednik prične sejo s presrečnim pozdravom omenjaje, da leto 1882. je bilo za nas Bolčane izvanredno zanimivo. Dva najvišja pohoda dala sta nam letos priliko svetu pojaviti našo prirojeno udanost in ljubezen do cesarskega prestola. Dinašnji dan naj nas tudi spominja pomenljivega dogodka pred ravno 600 leti, ko so slavni Habsburžani prejeli sedanje notranje avstrijske dežele od cesarja Rudolfa I. habsburškega. Ostroška ljubezen nas veže do vladarja, ki je 11. septembra 1882. pri nas tako ljubeznjivo pohvalil naše pevce: „Lepo ste peli, jako me veseli, hvala Vam.“ Bog živi tedaj našega cesarja in celo njegovo hišo (trikratni živio.)

Denarničarjevo poročilo nas je prav razveselilo, ker vkljub precejšnim stroškom v tem letu stoji kasa trdno, zato pa hvala onim gosp. društvnikom, ki so s prostovoljnimi doneski zbrali 45 gl. za pokritje nenavadnih stroškov. — Na društveno zastavo, kojoj je društvo razvilo pivč pred Njih Veličanstvom, smemo biti res ponosni, kajti smelo trdim, da malokatera čitalnica se more ponášati z enako. Voljen je bil za predsednika jednoglasno dosedanji g. predsednik Alojzij Sorč, za denarničarja pa c. k. davkar gospod Vitovič. Potem smo volili še odbor, ki kaže čile moči. Čitalnica si naroči 12 slov. listov in „Tribüne“, ki se potem prodajo na dražbi. Ker moramo štediti radi letošnjih nenavadnih stroškov, dá se „Miru“ podpore le 5 gl., akoravno je bila želja bolj vnetih dati 10 gl. Čitalnice slovenske, ne zabite „Miru.“ Samo ime Einspillerjevo naj vas vzdrami.

Izraz današnje navdušenosti in narodne zavesti med zborovanjem nam daje trdno upanje, da narodno prebujenje napreduje. Le prirojeno nam hlapčevstvo brani še nekoliko delovanje. Čitalničarjem se pozna, da so se teh vezi deloma uže rešili. Bratje! jaz vam povem lek: Ne kramlajte vedno le nemški mej sabó. Spoštujte sami sebe.

Iz Istre, dne 10. jan. — Le redko je v dragej „Soči“ kaka besedica iz Istre, kakor da bi bila ista uže v italijanskem „črevlju“, kar res naši Lahoni sanjarijo, ali kakor da bi v Istri ne živeli tudi Slovenci, katerih težnje so jednake težnjam ostalih Slovencev po drugih pokrajinah.

Uzrok temu redkemu oglašanju je ta, da istrski Slovenci spé žalostno narodno spanje, a vendar niso še tako zaspati, da bi se ne dali vzbuditi. Tužni Istran ni še tako zaspa, le onih mu manjka, koji bi ga budili. Ako bi istrski Slovenec imel buditeljev in potem voditeljev, bi se koj pokazal, da je ravno tako čvrst in zdrav, kakor ostali mu bratje.

To so pokazali pretečeni mesec, ko sta v Brezovici, velikej farni vasi č. g. kaplan J. Kociper ter g. učitelj P. Medvešek vabila ljud k posvetovanju, da bi se ustanovila nova čitalnica, koja naj bi narod vzbujala ter mu pomagala k boljšemu stanju. Nju glas ni ostal „glas vpjiočega v puščavi“, kajti zbralo se je obilo ljudstva ter se jih je vpisalo koj okolo 50. To je gotovo lepo znamenje napredka! Volil se je začasni odbor s predsednikom in tajnikom, zložila so se potem pravila, koja so se odposlala sl. namestništvu v potrjenje. Pri posvetovanju so pcli domači pevci, katere je g. učitelj za silo zbral ter izuril. Ljudstvo bilo je navdušeno in želelo je, da bi se njih želja uresničila.

A ta korak k boljše bodočnosti zaspanih Istran-

nov ni ostal osamljen, marveč najti misli zvestih posemalcev. Tudi v Crnem kalu in v Šmarjem mislijo ustanoviti novo čitalnico, katere bode narod budila in vodila k napredku. Tako je prav. Tedaj v minolem letu se je napravil v Istri lep korak, tako da skoro nikedar tak. V zgodovini razvoja istrskih Slovencev se bode konec leta 1882. lahko častno omenjal.

Bog daj, da bi vsejano seme tudi lepó kalilo ter stoteran sad rodilo!

Istrani so gledé odlikovanja vsled popotovanja Nj. Veličanstva po Istri na jako slabej stopinji, kajti v vsem koprskem in voloskem okraju, v katerih živé Slovenci je samo jeden odlikovan in še ta je privandran Korošec — nemčur —, koji si je v par letih prižidil veliko bogastvo. Prisedši v Istro je vse svoje „hujše in boljše“ prinesel v culi pod pazduho, — a zdaj se vozari v lepih kočijah! Tako je!*) — Žalostna nam majka!

Skalačkov.

iej

ea

je

je

Politični pregled

Dnevni red prihodnje seje državnega zbora 16. t. m. je sledeči: 1. Prvo čitanje postav zadržajoče komanditne družbe na delavce in delniške družbe. 2. Prvo čitanje dr. Roser-jevega predloga gledé postav o živeži. 3. Prvo čitanje Menger-jevega predloga gledé izdanja postav o obdačenji premakljivih zalog in o krošnjarskej dohodninski postavi. 4. Prvo čitanje dr. Exner-jevega nasveta o postavi gledé varstva obrazcev, patentov in znamk. 5. Prvo čitanje pl. Pacher-jevega predloga o postavnih določbah, da bi se občinstvo varovalo pred rednim goljufnim pomanjšanjem množine mnogovrstnih obrtnih izdelkov. — V gosposkej zbornici pripravljajo odseki prav marljivo gradivo za skupne seje, katere bodo najbrž še v teku tega meseca.

Dunajski mestni zbor in židovski listi se niso še potolažili gledé tega, da je minister Konrad pripoznal Čehom pravico, da smejo za svoje novce zidati si in vzdrževati narodno šolo na Dunaji. Ker obojajo vsi pametni Avstrijci tako ravnanje in ker sploh to besno rovanje mnogo ne škoduje, nočemo tudi mi jim veselja kaliti. Vlada postopa vedno krepkeje; te dni je dobil viši računar pri ministerstvu za kmetijstvo, ko je prišel v uradnico, penzijski list, ker je pri javnem shodu govoril proti sedanji vladi.

Nevarnosti pred povodjo na Dunaji in Češkem so ponehale, toda na Ogrskem je sedaj nevarnost velika. Mesto Raab je povsem prepluto, po uradnih poročilih je 10.000 lj. dij brez strehe, 300 do 400 ljudij je v veliki nevarnosti. Vendar nevarnost ponehava. V ogrski zbornici je izjavil minister Mocsary, da so storjene vse naredbe za rešitev ljudi, minister Tisza je pa rekel, da tudi v gmotnem oziru je skrbljivo za one, ki so morali zapustiti svoje hiše.

Dne 3. januarja oznanil se je na Hrvaškem volilni red za prejšno Krajino, katerega je cesar že 22. dec. preteklega leta podpisal. Hrvatom je to jako po volji, kajti Hrvaška pridobi s tem 700.000 duš. Vsled tega volilnega reda pomnoži se število poslancev v deželnem zboru hrvaškem za 35 poslancev iz Krajine.

V Sarajevem je nastal požar 10. t. m. v hiši, kjer je nadsodnija. Vse goruje podstropje je zgorelo, kužnica in vsi pravdni akti so pogoreli. Kakor se čuje, je ogenj nastal, ker se je premočno kurilo.

Javna pozornost je bila obrnena v zadnjem času v Francijo in Italijo. Pogreb Gambettov je bil v soboto zjutraj ob 10. uri in bil je veličasten. Po ulicah, kodar je bil sprevod, vihralo je mnogo črnih zastav, vencev je bilo nad 6000, tako da je bilo treba več vozov pripraviti, da so jih vsprejeli, deputacij iz vseh francoskih pokrajin bilo je na stotine. Še le ob poludveh je dospel do pokopališča sprevod, katerega se je udeležilo nad 300.000 ljudij. Francija je zgubila v bistroumnem, srečnem Gambettu eno armado, kar je Bismarku gotovo po volji. Govorniki na grobu ranjčega so poudarjali, da Francija ne sme vsled te zgube obupati,

*) Gospodom državnim poslancom priporočamo, naj jasnišo in razmere dunajske vladi.

temveč vse sile napeti, da misli in namene Gambettove izvrši.

Toda nesreča pride redkokrat sama. Še ni bil Gambetta pokopan, umrl je od mrtuda zadet general Chanzy v 60. letu svoje starosti. Chanzy je bil Gambettova desna roka, general, kateri je njegove misli in namene naj bolj razumel. Francija je tudi nanj veliko zaupanje imela z ozirom na prihodnjo maščevalno vojsko z Nemčijo, kateri je v zadnji vojski leta 1871. največ opravka povzročil. Tudi spreved tega Francoza bil je velikansk; povsod so bile prodajalnice zaprte in visele so črne zastave ob hišah, kodar je spreved šel; pri pogrebu bil je navzoč maršal Mac Mahon, 18 poveljnikov, 16 divizionerjev, 22 brigadirjev in brezštevilno častnikov, uradnikov in družega ljudstva.

V Italiji se vrše vsled Oberdankove smrti čudni, iznemirjajoči dogodki. Zadnjič smo poročali o napadu na našega poslanika pri papežu v Rimu. Kasneje vršile so se enake demonstracije v Rimu in v Rimini.

V Armeniji nastal je upor zoper turško vlado, kateri se kaj hitro širi. Turške oblasti delajo pri tem ustanku z navadno surovostjo: morijo in derejo ljudstvo, da je joj! Zaprti so že nad 1200 armenskih kristjanov, kateri ne bodo skoro stalno več belega dne videli. Čas bi bil, da bi se taki vladi za vselej konec naredil.

Domače stvari.

Poreško-puljski škof, Mons. Zorn, bo posvečen prihodnjo nedeljo. Danes je sprejemal različne čestitke in darove v znamenje spoštovanja in hvaležnosti. Mons. Kociantič je spisal za to priliko slavnostno knjižico. Bogoslovski profesorji, goriški kanoniki, župniki in drugi gospodje so mu poklonili škofovsko palico in zlato verižico. Bogoslovci pripravljajo krasne mašne bukve. Katoliško društvo goriško je omislilo lep album in naprsni križ ter priredi prihodnjo nedeljo v Rabatišči slavnosten večer, pri katerem bosta govorila Mons. Valussi italijanski in č. g. Andrej Marušič slovenski. Duhovnika solkanske župnije so pripravili krasno adresno in lepo pesem. Dva neimenovanca sta priskrbela lepo latinsko in italijansko pesem, ki jo izročita novemu škofu. Drugod se delajo še druge priprave, ki se izvršijo o svojem času. Tudi uredništvo „Soča“ se poklanja novemu škofu ter mu želi vse dobro na novem mestu in ga prosi, naj Goričanov ne pozabi.

Slavnostna knjižica v čast novo posvečenega škofa poreško-puljskega, preč. mil. dr. Alojzija Mat. Zorn-a, kateri je izdal neutrudljivi in veleučeni gosp. Stef. Kociantič, častni korar in prof. bogosl. v Gorici obsega: 1. vvod, v katerem pisatelj ni podaril o tej slavnosti nove hebrejske pesmi, kakor je storil o prejšnjih enakih priložnostih; 3. hebrejsko pesmico zloženo o tistem času, ko se je sedanji škof podal na Dunaj v više bogosl. šole; — 4. drugo hebrejsko pesmico, ki vošči in prenaša blagoslov očeta na svojega sina, kateremu vošči obilno milost božjo; — 5. lepe voščilo v slovenskem jeziku.

Pomlad. V Ravni pri Pevni so se 6. t. m. prikazali zvončiči, katere je plemenita gospa v dar dobila. 10 tega meseca jih je zopet učenka Olga Makucova svojej učiteljici v Gorici lep šopek podarila.

Odbor goriške Čitalnice naznanja čestitnim družstvenikom, da bodo predpustne veselice: 17. januarja, petje, igra na glasovir, blagovoljno sodeluje č. ga. Podgornikova, plesna zabava; 27. januarja, beseda s plesno zabavo; 4. februarja, plesna zabava. (Veselica, ki se je naznanila za 13. dan januarja, preložila se je na 17. dan januarja, ker ni bilo mogoče za isti dan dobiti vojaške godbe.)

Pri plesih bo svirala vojaška godba c. kr. pešpolka nadvojvode Leopolda, št. 53. Pričetek vsakokrat ob 8. uri zvečer. Pri prvi veselici, dne 17. januarja, nastopi na novo osnovani mešani pevski zbor čitalničnih pevkinj in pevcev. — Opomba. Ako želi družstvenik vpeljati ne u d a, priskrbi naj zanj pri odboru vstopnico, ki stane za družino 1 gl. in za posameznika 50 kr. — Čitalnica goriška naročena je letos na 34 časopisov in sicer: Slovenski Narod, Slovenec, Ljubljanski Zvon, Novice, Danica, Brencelj, Skrat, Gospodarski List, Slovenski Pravniki, Vrtec, Cerkevni Glasbenik, Učiteljski Tovariš, Edinost, Soča, Šola, Slovenski Gospodar, Popotnik, Kres, Mir, Naša Sloga, Pozor, Vienac, Cittadino, Eco del Litorale, Corriere di Gorizia, Neue freie Presse, Tribüne, Vaterland, Politik, Kikeriki, Wiener Abendpost, Fliegen- de Blätter, Wiener illustr. Zeitung, Triester Tagblatt.

Zabavni večer goriške čitalnice bo v soboto, 13. januarja pri „Solcu.“ Začetek ob sedmi uri. Spored: „Crtice iz privatnega življenja koroško-slovenskega staroste Matija Majarja“ govori pf. K. — „Nektere srbske narodne pesni“, svetov. A. Nadejati se je veseloga, domačega večera.

Podporno društvo v Gorici priredi v soboto 3. februarja pustno veselico s petjem in vojaško godbo. Natančnejši program se oglasi pozneje.

Tretji izkaz radodarnih doneskov za zastavo „Slovenskemu bračnemu in podpornemu društvu v Gorici.“ Gosp. Al. Dr. Rojic 5 gl.; Lud. Lodati, sodnijski obhodnik, 2 gl.; M. Cukjati, župnik 1 gl.; Ant. Klančič, župan 2 gl.; Janez Kolavčič, župnik 1 gl.; Jože Poljšak, far. oskrbn. 1 gl.; Peter Levpušič, obhodnik 1 gl.; Ant. Cibič, dekan 2 gl.; Janez Pavletič, kramar 2 gl.; Janez Kadunc mizar 2 gl.; Tone O. 1 gl.; J. M. vikar 1 gl.; Franc Hmelak, trgovec 2 gl.; Monsig. Pavletič 2 gl.; gospod N. N. 2 gl.; Trije prijatelji društva 3 gl. Vkup 30 gl. S prejšnjima razkazoma vred 111 gl. J. Vuga.

Imenovanja. Dr. Filip Zaplotnik v Gorici, imenovan je c. k. okrajni glavar na Kranjskem. — Dr. Reinhold Rüling pl. Rüdigen imenovan je namastništveni tajnik na Primorskem. — Emil Nedamlenzki v Sežani in Simon Lettich v Voloski sta imenovana adjunkta pri deželni sodniji v Trstu. — Alfred pl. Czermak pride iz Buj v Koper. — Alojzij Lasciac, praktikant pri c. k. okr. glavarstvu v Gorici, šel je v Sežano, da namestuje okr. komisarja.

Kanalska veteranska podružnica priredi dne 20. januarja 1883. velik ples v gosp. Segala-ovi dvorani. Začetek ob 7. uri zvečer. Vstopnina 1 gl. Radodarnosti se ne stavijo meje.

Neumestno rovanje. Zvedeli smo, da nekateri naši rojaki, ki so protivni „Narodnemu domu v Ljubljani“, rujejo proti tej ideji in da po Brdih in tudi po Soški dolini nabirajo podpise za svojo misel. Nam se tako ravnanje ne zdi pošteno in zatorej svarimo prijatelje, da se ne dajo zaslepiti in jih prosimo, da dobro premislijo, predno se svojimi podpisi začno podirati dobro stvar, za katero se izkušeni rodoljubi toliko trudijo. Ideja Nar. doma je lepa in bode — ako se izvede — v čast in tudi v korist vsemu Slovenstvu.

Izpod Čavna smo dobili dopis, ki popisuje žalostne razmere v Šempasu, kjer je veliko nepotrebne prepira med občinarji. Ali bi ne bilo bolje, da bi se dali podučiti od pametnejih med njimi in da bi ne trdil vsak svoje na vse kriplje.

Poštno hranilnice so se odprle tudi v Kobariču in v Mirnu.

V Mirnu je bil skoz osem dnij do 7. t. m. misijon, katerega se je silno veliko ljudstva udeležilo. Sv. sakramente je prejelo do 23 sto ljudij. Misijon sta vodila č. oo. Doljak in Tomazetič, ki sta govorila po trikrat na dan pred preobilnim in hvaležnim poslušalstvom.

Iz črniške županije došel nam je že zadnjič dopis, ki opisuje slavnost, s katero se je podelil zaslužni križec g. Francu Lebanu, županu črniškemu, in g. Silvestru Cigoju, posestniku v Gojačah. V ta namen je bil prišel iz Gorice c. k. okrajni glavar, baron Rechbach, ki je odlikovanca nagovoril v slovenskem jeziku in jima pripel odlikovanji Nj. Vel. presvetlega cesarja.

V Trstu so bile dopolnilne volitve v mestni zbor V 4. razredu je zmagal kandidat društva „Progresso“, Rascovich po imenu, po duhu hud Italijan, ki se je bu meseca septembra odpovedal predsedništvu v društvu „Società operaja“, ker je bilo društvo sklenilo, da hoče iti z zastavo cesarju nasproti.

V trzaškem „Cittadinu“ odgovarja nekdo na „Sočino“ razpravo o goriškem pokopališču in pravi, da je našel v nji dve pomoti glede dejanskih razmer in da zaradi tega tudi onega ne veruje, kar je rečeno o imenovanem pokopališču z znanstvenega stališča. Na to odgovarjamo g. dopisniku, naj dokaže, 1. da sti pomoti v e d o m a prišli v naš list kot pomoti, 2. da sti v resnici p o m o t i. Ako tega ne dokaže, nas ne more in ne sme razupivati po svetu kot take, katerim ni mar za vesnico. Dopisnik ne sedi daleč od zelene mize in ve tako dobro, kakor mi, da sti navedeni dejanji resnični. Bilo mu je le za to, da bi mogel našo resnicojubaost pred svetom sumničiti in tako sebe oprati. Podatek o stroških za goriško pokopališče imamo od moža, ki sedi v občinskem svetu; ako občinski zastopniki ne vejo, koliko potrosijo za mesto, ni naša krivda. Tudi ni ležeče na tem, pod kakim naslovom se vpišejo stroški, ampak za kaj se izdajo. Da pokopališču nasprotni glasovi meščanov niso začeli še le 1879., spričuje „Edinost“ v 2. št. od 6. t. m. in spričuje „Soča“, ki je že l. 1875 pisala proti napravi pokopališča na tem mestu. Vse to kakor smo rekli, je „Cittadinovemu“ dopisniku

z n a n o. Zdaj naj sodijo čitatelji, kdo išče resnice in kdo jo zanemarja.

Boštjan Žepič, k. gimn. profesor v Zagrebu, slovenski in hrvaški pisatelj, umrl je 9. t. m. v 54. letu po kratki ali hudi bolezni. Porodil se je v Gozdu, vasi kriške fare blizu Tržiča na Gorenjskem. Po dovršenih študijah na dunajskem vseučilišči učiteljeval je blizu 30 let na Hrvaškem, najprej v Varaždinu, zadnjih 10 let pa v Zagrebu. Hrvatje so ga prištevali k svojim najboljšim učiteljem, a zraven je bil tudi priden delavec na polji šolske književnosti, so seba kot sodelavec na latinsko-hrvaškem besednjaku. Zadnji čas je bil sosebnost marljiv in umen sodelavec pokojnemu Daničiču pri spisovanji velikega hrvaškega besednjaka. Bil je mirne in krotke čudi (narave) in sploh priljubljen. Bodi mu lahka hrvaška zemlja! Gosp. Fr. Žepič, pristav na slov. kmet. šoli goriški, je brat pokojnikov.

Tržno poročilo

V Gorici, do 9. jan. 1883.

Pšenica hektoliter gld. 8.20 do 8.50 kr. — Turšica gld. 4.90 do gld. 5.50 kr. — Rž gld. 6 gld. do gld. 6.50 kr. — Ječmen cel gld. 4. do gld. 4.10 kr. — Ječmen pehan gld. 8.50 kr. do gld. 9. — Oves gld. 3.20 kr. do gld. 3.60 kr. — Fižol gld. 9. do gld. 10. — Ajda gld. 4.60 kr. do gld. 4.80 kr. — Rajž (riž) fin kvintal gld. 24. do gld. 25. — Rajž srednji gld. 19. do gld. 23 — Rajž indijski gld. 16. do gld. 17. — Maslo gld. 96. do gld. 100 — Mast. domača (salo) gld. 76. do gld. 78. — Mast ogrska gld. 83. do gld. 84. — Špeh domač in ogrski gld. 76. do gld. 88 — Sir placentinski gld. 1.40 do gld. 1.80. — Sir ovčji (pekorin) gld. 1.28 do gld. 1.30 — Sir bolški, stari gld. 100 do gld. 102 — Sir bolški novi gld. 64. do gld. 66 — Sir Grojer gld. 72. do gld. 76. — Olje iz oljk gld. 46 do gld. 74. — Olje iz pavole angleško gld. 41. do gld. 42. — Petrolij v sodih gld. 23.50 kr. do gld. 24. kr. — Petrolij v zabojih gld. 25.50 kr. do gld. 26. — Čespe olupljene gld. 18. do gld. 20. — Čespe olupljene gld. 58. do gld. 60. — Breskve gld. — do gld. — — Figo gld. 19. do gld. 20. — Kava gld. 86. do gld. 176. — Sladkor gld. 42. do gld. 48. — Otrobi debeli z žakljem gld. 5.20 Otrobi drobni z žakljem gld. 4.90 kr. — Vino črno hektoliter gld. 19 do gld. 21 — Vino belo gld. 18 do gld. 20. —

V Ljubljani, 20. decembra. — Pšenica, hektoliter gld. 7.47 k. — Rž gld. 5.20 k. — Ječmen gld. 4.39 k. — Oves gld. 2.98. — Ajda gld. 4.06 k. — Proso gld. 4.87 k. — Koruza (turšica) gld. 5.86 k. — Leča gld. 8. — Grah gld. 8. — Fižol gld. 9. — Krompir, kvintal gld. 2.69 k. — Maslo, kilo 96. k. — Mast 88. k. — Surovo maslo 90. k. — Špeh frišen 66. k. — povejen 75 k. — Seno, kvintal gld. 3.3 k. — Slama gld. 1.56 k. — Drva trda, 4 štirjaški metri gld. 7. — Dva mahka gld. 4.50 k. —

V Trstu, do 17. dec. — Pšenica iz Odese kvintal gld. 10 do gld. 10.30 k. — Pšenica ogrska gld. 10.50 k. do gld. 11. — Turšica podonavska gld. 8.75 k. do gld. 8.85 k. — Turšica z Jutrovega gld. 7.50 k. do gld. 8. — Rž sčrnega morja gld. 7.50 k. — Oves ogrski gld. 7. do gld. 8. — Oves albanski gld. 6.25 k. do gld. 6.75 k. — Fižol gld. 10.50 k. do gld. 12.50 k. — Grah gld. 10. do gld. 15. — Rajž italijanski srednji in fin gld. 13. do gld. 23.50 k. — Rajž indijski gld. 12.50 k. do gld. 13. — Mast ameriška gld. 79. — Špeh gld. 74. — Olje iz oljk italijansko v sodih gld. 50. do gld. 62. — Olje iz oljk iz Jutrovega in iz Albanije v sodih 37. do gld. 42. — Olje iz oljk dalmatinsko v sodih gld. 43. — Olje iz pavole angleško gld. 34. do gld. 42. — Petrolij v sodih gld. 9.80 k. do gld. 10. — Petrolij v zabojih gld. 12.50 k. do gld. 13.25 k. — Sladkor gld. 29. do gld. 33. — Kava gld. 36. do gld. 135. — Lešniki gld. 31. do gld. 32. —

Listnica uredništva. G. J. F. v Os.: Vaš dopis smo okrajšali, pa menimo, da bistvene reči smo pustili. — Gg. dopisnikoma izpod Čavna in iz črniške županije: nujni in že stavljeni članki so nas prisilili, da smo morali Vaša dopisa le omeniti. — Gg. dopisnik iz Kan. in z Banj.: za danes ni bilo mogoče, po mogočosti prihodnjic. — Gg. x in š. š.: prejeli, porabimo.

Zalogo vina

črnega furlanca in belega vipavca po mogoče nizki ceni ima

Ignacij Kovačič
pri sv. Luciji.

Uradno pooblaščen tukajšnji zemljemerec išče praktikanta za rabo v tehničnih in zavarovalnih opravilih. Zahteva se, da je dovršil spodnjo realko, in zmožnost v slovenščini. Določi se mu ob enem denarna podpora. Prosilci naj se oglase pri uredništvu „Soče“.

Št. 300/E

Oznanilo.

Ravnateljstvo zastavljavnice (Monte di pietà), vstanovljene po grafu Thurnu v Gorici naznanja, da bode dne 22. januarja 1883. začela javna dražba (kant) nerešenih zastav III. četrtletja 1881, t. j. tistih, ki so bile zastavljene meseca julija, avgusta in septembra 1881.

Ravnatelj: Lovisoni.

Valvazor,

ki stane 40 gld., dobi se pri uredništvu „Soče“ za 30 gld

N.o 2/E.

Razglas.

Gledé, da je že dné 1. aprila 1882. pretekkel čas odpovedi za vse v tej hranilnici v srebru naložene kapitale, koja je bila že z razglasom od dné 23. septembra 1881. št. 285 objavljena, in gledé, da več lastnikov v srebru naloženih kapitalov ni še poprej omenjeni odpovedi zadostilo, naznanja s tem podpisano ravnateljstvo — naslanjaje se na višje določbe — da, ako ne bodo kapitali naloženi v tej hranilnici v srebru vzdignjeni do konca meseca marcija 1883., bodo se taki na tihem smatrali kot naloženi v papirnatem denarju, in se bodo isti in dotične obresti od njih potem izplačevali edino le v papirnatem denarju.

Vodstvo graf Thurnove zastavljavnice in v njo združena hranilnica

V Gorici, 2. januarja 1883.

D. LOVISONI.

Čudovite kapljice

Sv. Antona Padovanskega.

To priprošto in naravno zdravilo je prava dobrodejna pomoč in ni treba mnogih besedi, da se dokaže njihova čudovita moč. Če se le rabijo nekoliko dni, olajšajo in proženejo prav kmalu najrdovratniše želodčne bolezni. Prav izvrstno vstrežajo zoper hemorojde, proti boleznim na jetrih in na vranici, proti črevesnim boleznim in proti glistam, pri ženskih mesečnih nadležnostih, zoper beli tok, božjast, zoper srcepok ter čistijo pokvarjeno kri. One ne preganjajo samo omenjenih bolezni, ampak nas obvarujejo tudi pred vsako boleznijo. Prodajejo se v vseh glavnih lekarnicah na svetu; za naročbe in pošiljave pa edino v lekarnici Cristofoletti v Gorici, v Trstu v lekarni C. Zanetti in G. B. Rovis. in v lekarni Alla Madonna v Korminu. Ena steklenica stane 30 novcev.

V NAJEM SE DAJE

gostilna in kavarna

v ljubljanski čitalnici

s steklenim salonom, vrtom, kegliščem, stanovanjem in dr.

od sv. Jurija 1883.

Oglase sprejema odbor do 1. marca t. l. Plačilni pogoji in vse razmere so za gostilnično obrt in kavarno prav ugodni.

Obleka za gospode, dečke in otroke.

Vedno gotova obleka na izbiro.

Za

JESENSKI IN ZIMSKI ČAS.

Za gospode, dečke in otroke

zgornje suknja od 9—25 gold., cela zimska obleka od 12—35 gold., zimska suknja od 12—40 gold., zimske hlače od 3.25—14 gold., cela obleka za dečke od 6—14 gold., cela obleka za otroke od 2—10 gold., zaprti plašč Sacco od 5.50—16 gold., ogrinjalo za hiši od 8.50—16 gold., suknja za štacuno od 5.50—14 gold., plašč za štacuno od 10.50—20 gold., ne re-močljiv deževni plašč od 12—17 gold., za dečke od 2—3 gold., gomaše od 1.20—3 gold.

Za gospé.

plašč za dež od 6—12 gold., zaprti plašč Sacco od 5—12 gold., zimska ogrinjalka od 8—30 gold., zimska jopa dolman od 13—40 gold., neprer očljiv plašč za deklinje od 3—10 gold.

Ignacij Steiner v Gorici

nasproti nadškofjski palači

Pri njem je tudi velika zaloga vsakovrstne domače in tuje robe. Za lepo in trdno izvršitev naročil daje poroštvo.

Oprava za gospé

Važno za mnogo njih.

Ko je znanstveno dokazano, da se nahoe v dihalih, ki stoni na vnetje slinskih kožic, ravno tako hitro odpravi, kakor se to vnetje odstrani s primernim hladnim sredstvom, se opozarja vsakdo, ki oboli na taki bolezni, prav posebno na lekarja W. Vossa kroglice zoper nahod, ki so sestavljene na podlagi tega znanstvenega spoznanja in katere so priporočili: zdravstveni svetovalec dr. Boed cker, zdravstveni svetovalec dr. Blumeafeld, okrajni zdravnik dr. Schilling, dr. S. Luca, dr. Hausen, dr. Wittinger in drugi. Te kroglice odstranijo navadni nahod v malo urah in omečije ljudi nahod v prsih, v grlu, v goltancu, ki je združen s kašljem, zagriženostjo, zaprtostjo, mrzlico itd. v kratkem prav dobro in ga ozdravijo z nekaterih dneh popolnoma. Kroglice so popolnoma neškodljive in se dobivajo v škaticah po 70 kr. pri Cristofoletti in Pontonu v Gorici.

Vinska cena

v graf Coroninjevi krčmi lastnega pridelka v Šempetru, h. št. 55.

Belo v. l. 1882. lastno liter po 24 in 28 kr.; črno v. l. 1882. lastno „ 20 „ 32 „ Staro, žlatno črno in belo vino v steklenicah od pol litra po 30 kr., od četrt litra po 15 kr.

Za pristnost vin stoji dobra firma. Za mrzle in gorke jedi, kakor tudi za dobro postrežbo bo skrbel na vso moč in vabi prijazno k obilnemu obiskovanju

Franc Svoboda,
krčmar.

Za štacuno s papirjem in pisavno pripravo se išče mlad pomočnik, ki je izurjen v tej stroki. Zahteva se znanje slovenskega jezika in zvedenost v vezanji bukev, da bo mogel izvrševati in zaračunati naročila stalnih odjemnikov in podpirati voditelja štacune s svojim znanjem.

J. Giontini v Ljubljani.

V najem

se oddá na najlepšem kraju tik glavne državne ceste, eno uro od Gorice stoječa hiša št. 83, s štirimi dično napravljanimi sobami, s kuhinjo, kletjo, širnimi dvoriščem, s štalo in vrtom — za gostilno in mesnico in za vsako kupčijo zelo pripravna.

Pogoji se izvejo pri lastniku

Anton Drufovka

v Mirnu.

Začel
1863.

Le pri Ed. Witte na Dunaji!

Začel
1863.

Stadt, verlängerte Kärntnerstrasse N. 59.

EN MILIJON

kotilijonskih in plesnih redov

z zaunanji za vojaška, veteranska, pavska, strelska in gasilska društva, za kupce in obrtnike, za učne nike, drsalce in poljedelce itd. Fini zlati in briljantni redi: 100 kosov 80 kr., gld. 1, 1.50, 2; najfiniji briljantni in kromični redi: 100 kosov gld. 4, 4.5, 5; zelo fini zakrjeni redi za gospé po gld. 4, 5, 6, 8, 10, dalje po gl. 12.50, 15 do 20 za 100 kosov. Plesni redi: priprosti za 100 kosov 2 gl., lepši 3 gl., fini 5 gl., najfiniji 8 gl. — Zametaste seme 10, 15, 20 kr., atlasove 40, 50 do 75 kr. —

Norske kape, razvrščene, 10 kosov št. večje 1 gld. — Najoveji kotilijonski kotilijonski redi na I. 50 kr., št. II. 1 gl., št. III. 1 gl. 50 kr., lobarji (obhodi) s podukom. — Vsako mešana. Zbirka št. 0 gl. 1, št. I. gl. 1.50; št. IV. 2 gl., št. V. 3 gl. v zavrtku; 25 je reditelj. — 150 vrst, 1 obhod 30, 50, št. II. gl. 2, fina št. III. gl. 2.50, št. IV. kosov gld. 1.50, 2, 2.50, najfiniji 5 gl. — 75 kr. gld. 1, 1.50 do 2.50. — krasni ob. gl. 3, št. V. gl. 4, prešina št. VI. gl. 5; — Norska znamenja: 10 kosov 50 hodi gld. 4, 5, 6 do 8. — Veliki šaljivi št. VII. gl. 6.50, št. VIII. gl. 7.50, št. IX. kr., gld. 1, 2 do 5. — No. sko orodje: obhodi, pri katerih plesejo gospode o gl. 10, št. X gl. 15. Kotilijonski cvetlični 10 kosov 50 kr., gl. 1, 2 do 5. — Noso-šemijeni kot zastji moke gld. 1.20, 1.30, sopki, najfiniji: 25 kosov gl. 1.25, 1.75, vi: eden 6, 8, 10, 15 do 30 kr. — Od-vinske steklenice gl. 2.50, glave cukra gl. 2.50, borniška znamenja iz belega ali far-banega atlasa 5, 10, 20, 30 iz 50 kr. — gl. 3, sneženi možje gl. 4, otroci, poljski — Kotilijonski lampijoni s sveča-judje itd. Dalje glumska palica gld. 1.80, obstoječa iz 57 raznih stvari, med n jimi in palicami: 12 kosov gld. 3. Zbirka. — Noví papagen obhod gl. 6. Klobučni ob-zanimiv: kosi. Glava in stranski d obitki, živalskih kem, glav, spak, politič-hod gl. 1.50 do 3 gl. Obhod s sneženim-vkup gl. 10.00. Karte za tombolo: 100-nih oseb: 10 kosov odločenih gl. 1, 1.50, kapami gl. 1 itd. Kovinski redi, posr-2; dalje 2; dalje 2.50, 3, 4 in više. — sov odločenih: gl. 1, 2, 4 do 5; na, finejši, kral, lepoteje, zavrtniki, dišave, šupa — Živalski kvartet z notami 4.5. — veliki krizi, maitežki red z verižico, od-ud. Krasno izdelani ponarejeni dijamanti. in 90 kr., cela 1 gld. in 1.80. — Sneže-ločani: 50 kosov gld. 8, 19, 15 do 17. — Uhani, nprane igle od gld. 2.50 do 5. ne kepe za na plesišči: 12 kosov 50 kr., Zbirke kotilijonskih redov, vsaka s |Knofi po gl. 1.50.

EDUARD WITTE, na DUNAJI.

Brzojavni napis: Eduard Witte, Wien. — Razpošilja proti povzeju. — Ceniki za kolobarje, šaljive reči itd. brezplačno.

Izdajatelj in odgovorni urednik: A. FABIJANI. — Tiska: „Hilarijanska tiskarna“ v Gorici.